

Marko Košir, Primož Kuret, Peter Bedjanič, *Lovro Matačić Sloveniji*

Slovenska filharmonija in založba Pro Andy, Maribor 2014 (368 str.), 25,00 €

Dirigent Lovro /von/ Matačić (1899–1985) je bil Hrvat. Prvo glasbeno izobrazbo je dobil v legendarnem zboru Dunajskih pojočih dečkov (Wiener Sängerknaben) in na dunajskem konservatoriju. Vso svojo kariero je bil dirigent v Ljubljani, Zagrebu, Beogradu, Skopju in drugih mestih nekdanje Jugoslavije ter operni direktor v Beogradu, Dresdnu, Frankfurtu in Monte Carlu. Kot dirigent na koncertnem odru in v glasbenem

gledališču je gostoval v mnogih svetovnih glasbenih središčih. Odlikovala ga je občutljiva človeškost in prvinski glasbeni temperament, v svojih izjemnih interpretacijah pa se je nemalokrat prepustil trenutnemu navdihu. Zato so bile njegove stvaritve vedno neposredne in sveže. Poskusil se je tudi kot skladatelj (*Simfonija konfrontacij*).

Ker je bil Matačić tesno povezan s Slovenijo, je očitno nastala tudi nova knjiga (2014) v seriji oz. zbirki veliki dirigenti mariborske založbe Pro Andy lastnika Andreja Ivanuše in sozaložnice Slovenske filharmonije; potem ko so že izšle monografije o Jakovu Cipciju –umetniškem življenju in Dragu Mariu Šijanču – tujcu v dveh domovinah. Knjigo *Lavro Matačić v Sloveniji* so po posameznih poglavjih napisali Marko Košir, Primož Kuret in Peter Bedjanič. Večina je sicer delo Koširja. Po nagovoru aktualnega direktorja SF Damjana Damjanoviča in objavi že znanega teksta češkega dirigenta in verjetno tudi Matačićevega sodobnika Rafaela Kubelika (1914–1996), ki piše o poklicu – dirigentu, sledi še Koširjev uvod Prvič sem slišal ... in (kratka) Matačićeva biografija. Iz nadaljevanja omenjene knjige razberemo, da je Matačić opravil izjemno dirigentsko kariero: od 77 let je bil samo z dirigentsko palico 67 let! V vseh teh letih je bil pogosto tudi v Sloveniji, in sicer v Ljubljani: 1922 je prvič nastopil v (Ljubljanski) operi in dirigiral Puccinijevo *Madame*

Butterfly. Na podlagi tega (prvega) uspeha je bil nato od 15. avgusta (1922) angažiran za stalno. Tu je ostal do sredine junija 1924 in se potem vrnil (v Ljubljano) spet leta 1951. Vse do leta 1955 je 15-krat gostoval v operi, med drugim z najbolj odmevnim Massenotovim *Wertherjem*. Vmes pa je ves čas še dodatno deloval kot simfonični dirigent in klavirski spremljevalec. Ljubljana mu je prav v tem času pomenila neke vrste neformalno (politično) »rehabilitacijo«, saj je potni list dobil šele leta 1954 in bil s tem spet »izgubljen« za Ljubljano. Zato pa se je po tem času začela njegova nedvoumna in izjemna mednarodna dirigentska kariera. V prvi Matačićevi cezuri omenjene knjige se že prvič pojavi drugi (so)avtor Primož Kuret, ki prispeva odlomek o orkestrih v Ljubljani v času 1918–1941. Potem sledi prvi prispevek še drugega (so)avtorja Petra Bedjaniča, ki piše o ljubljanski operi v letih 1922–1924. V prvem intermezzu je omenjeno intenzivno Matačićevo sodelovanje v operi z dvema prvakoma opere tistega časa in južnoslovenskega prostora s sopranistko Zinko Kunc in našim tenoristom Josipom Gostičem. Nato je predstavljena Ljubljana med leti 1950–1984, ko je Matačića pravzaprav »rehabilitirala« vojnih časov in ga brezimnega iz Skopja, kjer je stalno deloval po vojni, spet fokusirala najprej v Slovenijo in potem v svet. Kuret kot (so)avtor spet poseže v knjigo z zgodovinskim prikazom Slovenske filharmonije med leti 1947–1991, s pomembnim Matačićevim deležem. Po-

sebnopoglavje prinaša tudi zapis o sorodnem ali celo »konkurenčnem« Simfoničnem orkestru RTV Slovenija. P. Bedjanič je avtor odlomka o ljubljanski operi med leti 1951–1956. Konec knjige (str. 215–368) je namenjen statistiki in podobnim prikazom Matačićevega delovanja v Sloveniji: opere, ki jih je Matačić dirigiral v Ljubljani (1922–1984), njegov koncertni repertoar v Sloveniji (1922–1984), maestro Matačić v SF in Mariboru, sledi Matačićevo intervju, mnenja naših umetnikov o njem kot dirigentu in glasbeniku, odlomki in faksimile iz slovenskih časopisov, Matačić v Berlinu, na Dunaju in v Milanu ... Matačićevo diskografija, in njegovi posnetki Brucknerjevih simfonij. V okviru zaključka je objavljen popis oz. koledar Matačićevega nastopov, nato sledijo še sezname kratic, imen in virov. Omenjena knjiga se očitno spogleduje z izvorno znanstveno monografijo, kar pa zaradi že omenjene nesistematike glavnega avtorja ne more biti. Kljub temu pa je v omenjeni seriji aktualnih dirigentov Cipci-Šijanec-Matačić tehten kamenček v mozaiku zgodovinskega razvoja slovenske glasbene polpreteklosti.

Ob že nekaterih kreatorjih omenjene knjige ne moremo mimo lektorice Metke Košir, urednika Andreja Ivanuše, ki je hkrati poskrbel tudi za oblikovanje naslovnice in računalniški prelom knjige. Tisk in vezavo je opravila Tiskarna in hiša grafike Dikplast, d.o.o. Celje, v prvi izdaji in prvem natisu pa je bilo izdanih kar tisoč izvodov!